

ВІДГУК

офіційного опонента

д.е.н., професора, завідувача кафедри маркетингу та міжнародної торгівлі Національного університету біоресурсів і природокористування України

Бондаренка Валерія Михайловича

на дисертаційну роботу

Шевчук Анни Леонідівни

«Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми дисертаційного дослідження

На сучасному етапі розвитку української економіки важливо адаптувати економічні механізми до змінюючихся умов бізнесу. Зростаюча конкуренція вимагає перегляду звичайних стратегій для машинобудівних підприємств, щоб не тормозити їхній розвиток. Для збереження та розширення ринкових позицій цим компаніям слід акцентувати увагу на технологічних інноваціях, оптимізації бізнес-процесів, зниженні витрат і покращенні обслуговування клієнтів. Сучасні виклики потребують комплексного підходу, де логістика визначається як ключовий інструмент адаптації та управління в бізнесі, враховуючи її роль у максимізації клієнтського задоволення при мінімізації витрат.

Дисертація виконана відповідно до тематики науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету МОН України, зокрема «Соціально-економічні механізми розвитку людського капіталу в системі міжнародного маркетингового та логістичного забезпечення підприємницької діяльності в умовах трансформаційних змін» (№ ДР 0122U002372, 2022-2025 рр.), «Цифрова трансформація торгівлі та діджиталізація митно-логістичного забезпечення бізнес-структур за умов диверсифікації міжнародних відносин у післявоєнній відбудові економіки України» (№ ДР 0122U200189, 2022-2025 рр.).

*Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації, їх достовірність*

Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки й рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, у сукупності вирішують важливе наукове завдання – здійснити проектування механізму забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства.

Теоретико-методичні положення, практичні рекомендації і висновки, сформульовані дисертанткою, є достовірними. Дисертаційна робота має логічну побудову, її авторка системно підійшла до постановки проблеми, формулювання завдань, обрала влучні методи та прийоми дослідження.

Обґрунтованість наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, робота базується на ключових принципах системної методології, а також на новітніх концепціях менеджменту та маркетингу. При проведенні дослідження застосовувалися такі методики: спостереження, порівняльний аналіз, вивчення та систематизація емпіричної інформації (для визначення проблематики та зорієнтування на об'єкт дослідження); інструменти економічного аналізу (з метою вивчення актуального стану підприємства машинобудування); методи системного та статистичного аналізу (для розробки методики визначення стану забезпечення логістично-маркетингової системи підприємств машинобудування); структурно-логічний аналіз (для встановлення взаємозв'язків між причинами, предметами та суб'єктами внутрішньосистемних конфліктів); динамічний аналіз (для аналізу динаміки основних показників підприємств Хмельниччини як середовища прояву забезпечення логістично-маркетингової системи підприємств у виробничих і збутових ланцюгах); графічний і табличний методи (для висвітлення теоретичних і візуалізації аналітичних результатів дослідження, наочного зображення статистичного матеріалу, структурної візуалізації запропонованих науково-методичних підходів, концепцій, положень). Основні положення та висновки дисертації

мають достатній рівень апробації, доповідалися й одержали схвалення на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів

Основними здобутками, що становлять наукову новизну дисертаційного дослідження, є такі. У дисертації *вперше* розроблено механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства, який їм дозволить адаптуватися до змінних ринкових умов, оперативно реагуючи на виклики зовнішнього середовища. Він також сприяє формуванню ефективних комунікацій між відділами підприємства, забезпечуючи гладкий хід матеріального потоку.

удосконалено:

1) концептуальний підхід до формування виробничих та збутових ланцюгів підприємств, що базується на їх ідентифікуванні за стадіями кругообігу капіталу на макрорівні, де господарські процеси органічно взаємопов'язані і взаємозумовлені та уособлюють загальний рух капіталу у його відтворенні;

2) концептуальну модель формування логістично-маркетингової системи, яка передбачає виконання стратегії створення такої системи, де в сукупності зазначені підходи сприяють гармонійній інтеграції між різними функціями процесу управління матеріальним потоком на підприємствах;

3) науково-методичний підхід до оцінювання рівня забезпечення логістично-маркетингової системи підприємств, що включає аналіз подвійного маркетинг-логістичного міксу (double mix) 5PR за методом ієрархій (АНР) і спрямований на визначення рівня забезпечення логістичної системи кожного з підприємств у виробничих та збутових ланцюгах і формування їх рейтингу;

- методичний інструментарій оцінки логістичного потенціалу підприємств машинобудування, що включає систему показників, що відображають оптимальність, раціональність та ефективність організації матеріального потоку, ступінь задоволення споживачів і дозволяє оцінити можливості формування логістично-маркетингової системи;

дістали подальшого розвитку:

1) - Науково-методичний підхід до визначення стратегічної відповідності в забезпеченні логістично-маркетингової системи виробничих та збутових ланцюгів підприємств використовує матрицю «SCE&SCR / рівень визначеності попиту». Цей підхід дозволяє обирати відповідні бізнес-стратегії організаційним структурам для забезпечення логістично-маркетингової системи, сприяючи балансу між маркетинговою та логістичною діяльністю підприємств.

2) Науково-методичний підхід до ідентифікації базових процесів у виробничих та збутових ланцюгах використовує принципи управління матеріальними потоками, такі як виштовхування та витягування. Процеси оцінюються за фінансовими показниками підприємства, враховуючи критерії важливості для логістично-маркетингової системи виробничих та збутових ланцюгів. Це дозволяє надати пропозиції щодо вибору систем управління цими процесами.

3) Методичний підхід до формування та впровадження логістичної стратегії підприємства передбачає адаптацію стратегії до ресурсної стратегії. Цей підхід ґрунтується на створенні шаблонів, методів та процедур для гармонійної координації потокових активностей, встановленні критеріїв для розв'язання логістичних протиріч і адаптації прогнозних показників бізнес-активностей.

4) Методичний підхід до впровадження логістичного управління охоплює встановлення організаційних форм контролю за бізнес-процесами та модернізацію існуючих систем керування. Топологія механізму логістичного управління включає специфічні субмеханізми для надання якісної інформації, відслідковування міжфункціональних команд та субмеханізмів логістичного аутсорсингу.

Практичне значення результатів дослідження

Теоретичні принципи та методичні підходи, які були розроблені, переведені на практичний рівень рекомендацій, що можуть бути використані підприємствами різних форм власності для пристосування до змін у навколишньому середовищі. Це сприятиме зміцненню конкурентних позицій та покращенню ефективності їхньої діяльності. Одним із практично цінних

результатів є концептуальна модель логістично-маркетингової системи та методика дослідження логістичних можливостей підприємств.

Зокрема, освітній процес у Хмельницькому національному університеті використовує теоретичні узагальнення, наукові розробки та методичні рекомендації даного автора для викладання таких дисциплін, як «Основи логістики», «Міжнародна логістика» та «Міжнародний логістичний менеджмент» (довідка про впровадження № 215/1 від 08.02.2023 р.).

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

За результатами дослідження опубліковано 14 наукових праць загальним обсягом 7,62 д.а., з яких автору належить 5,50 д.а., у тому числі 7 статей у наукових фахових виданнях.

Авторкою дотримані вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

Дотримання принципів академічної доброчесності

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, є достатнім.

Висновки та пропозиції, що викликають певні сумніви, зауваження на окремі суперечності та можуть слугувати підґрунтям дискусії під час захисту дисертації

Оцінюючи представлену дисертаційну роботу в цілому позитивно, слід зазначити дискусійні положення та висловити наступні зауваження.

1. Дисертанткою наводяться різні підходи до визначення логістики (с. 27-40). Однак, для підсилення наукової значущості роботи, було б доцільно

включити більш глибокий аналіз їх переваг та обмежень у контексті машинобудівної галузі.

2. У дисертації описується роль логістики у формуванні стратегії підприємства, але не зосереджується увага на аналізі потенційних ризиків та викликів. Важливо розширити аналіз, включивши розгляд стратегічних ризиків і можливостей для машинобудівних підприємств.

3. У дисертації авторкою наголошується на застарілій логістиці як основній проблемі українського машинобудування. На нашу думку, варто було б деталізувати конкретні шляхи оновлення логістичних систем на підприємствах, щоб підвищити їх ефективність.

4. Дисертанткою визначено та описано спад виробництва, але на нашу думку, варто було б поглибити аналіз можливих стратегій відновлення та розвитку виробничих потужностей, зокрема через інноваційні технології та модернізацію обладнання.

5. Дисертанткою вказано, що логістична координація на підприємствах машинобудування має забезпечувати гармонійну взаємодію відділів. Проте, варто було б додатково проаналізувати конкретні виклики та пропозиції щодо покращення цієї координації, зокрема, в контексті нових тенденцій в управлінні ланцюгами постачання.

Наведені зауваження та дискусійні положення не знижують загальної теоретичної та практичної значущості, обґрунтованості й достовірності основних положень дисертації.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Шевчук Анни Леонідівни «Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації» є завершеним, цілісним науковим дослідженням, виконана на актуальну тему, містить положення наукової новизни та має теоретичне та практичне значення.

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від

12.01.2017 р. № 40. Дисертаційна робота «Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації» відповідає спеціальності 051 Економіка, за формою і змістом відповідає вимогам викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Шевчук Анна Леонідівна – авторка дисертації «Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації», заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент:

д.е.н., професор, завідувач
кафедри маркетингу та
міжнародної торгівлі
Національного університету
біоресурсів і природокористування України

Валерій БОНДАРЕНКО

